

উপসংহাৰ

১০.০০ উপসংহাৰ

১০.১০ ৰাভামিজ অসমীয়াৰ এটা পৃথক নৃগোষ্ঠীয় উপভাষা। ৰাভা জনগোষ্ঠীৰ বিভিন্ন ফৈদৰ মাজত এই উপভাষাটোৰ প্ৰচলন আছে। ধ্বনি উচ্চাৰণৰ ক্ষেত্ৰত আৰু শব্দগত ক্ষেত্ৰত অঞ্চল বিশেষে কিছু পাৰ্থক্য থাকিলেও ৰূপতত্ত্ব বা বাক্য গাঁথনিৰ ক্ষেত্ৰত সাদৃশ্য বিৰাজমান। সেয়েহে এই আঞ্চলিক বৈষম্যখিনি থকা সত্বেও ই এটা উপভাষাহে—ভাষা নহয়। আনহাতে এই উপভাষাটো অকল ৰাভা জনগোষ্ঠীৰ মাজতেই প্ৰচলিত আছে কাৰণেই ই এটা নৃগোষ্ঠীয় উপভাষা। এই উপভাষাটো অসমৰ অন্যান্য আঞ্চলিক উপভাষাৰ লগত একে নহয়। ধ্বনিতত্ত্ব, ৰূপতত্ত্ব আৰু শব্দসমূহ বিশ্লেষণ কৰিলে এই কথা স্পষ্ট হৈ পৰে। উজনি অসমৰ উপভাষাত (যাক মান্য ভাষা বুলি গ্ৰহণ কৰা হৈছে) ২১টা ব্যঞ্জন ধ্বনি আৰু ৮টা স্বৰ ধ্বনি আছে।^১ কামৰূপী উপভাষাত ২১টা ব্যঞ্জন আৰু ৭ টা স্বৰবৰ্ণ আছে।^২ সেইদৰে গোৱালপৰীয়া উপভাষাত সাতোটা বিশিষ্ট স্বৰধ্বনি আৰু উনত্রিশটা ব্যঞ্জন বৰ্ণ আছে।^৩ আনহাতে ৰাভামিজত অৰ্ধ স্বৰ সহ ২৫টা ব্যঞ্জন বৰ্ণ আৰু ছয়টা স্বৰ বৰ্ণ আছে।^৪ ৰূপতত্ত্বৰ ক্ষেত্ৰতো তেনেদৰে মান্য অসমীয়া অথবা অন্যান্য আঞ্চলিক উপভাষাৰ লগত পাৰ্থক্য দেখা যায়। সৰ্বনামৰ ক্ষেত্ৰত মান্যার্থ আৰু তুচ্ছার্থৰ পাৰ্থক্যহীনতা; সম্বন্ধ-নিৰ্দিষ্টতাৰাচক ‘বাৰা’ প্ৰত্যয়ৰ ব্যৱহাৰ (< ৰাভা ব্ৰা); কাৰকৰ ক্ষেত্ৰত কৰ্ম কাৰক আৰু নিমিত্ত কাৰক -দুয়োটাতে একে বিভক্তিৰ প্ৰয়োগ; ‘-গো’, ‘-খল’ আদি নিৰ্দিষ্টতাৰাচক প্ৰত্যয়ৰ ব্যৱহাৰ; কেতবোৰ পৃথক

১. Kakati, B.K.: *Assamese -Its formation and Development*, Fifth edition, 1995, p. 55

Goswami, G.C. : *Structure of Assamese*, 1982, p. 31-32

২. Goswami, U. : *A Study on kamrupi : A dialect of Assamese*, 1970, sec-39 & 46, p. 39 & 42

৩. গোস্বামী, উপেন্দ্ৰনাথ : *অসমীয়া ভাষাৰ উদ্ভৱ- সমৃদ্ধি আৰু বিকাশ*, ১৯৯১, পৃ. ৯৮

৪. এই গ্ৰন্থৰ অনুচ্ছেদ ৪.১১ আৰু ৪.৩০.১

ক্রিয়া-বিশেষণৰ ব্যৱহাৰ আদিয়ে ৰাভামিজৰ ৰূপতত্ত্বক পৃথক কৰি তুলিছে। তদুপৰি ৰাভামিজত যথেষ্ট ৰাভা শব্দৰ সমাবেশ ঘটিছে।^৫ এইবোৰে ৰাভামিজক অসমীয়াৰ এটা পৃথক উপভাষা হিচাপে প্ৰতিপন্ন কৰে। আনহাতে এই উপভাষাটো অসমীয়াৰ এটা বেছিলেক্ট (Basilect)। কাৰণ ৰাভা জনগোষ্ঠীৰ মাজত প্ৰচলিত এই উপভাষাটো লোক স্তৰতে আছে। এক্ৰোলেক্টৰ পৰ্যায় পাবলৈ সি লিখিত বা মান্য ৰূপ পোৱা নাই।

১০.২০ ৰাভা জনগোষ্ঠী আৰু অসমীয়া ভাষীসকলৰ সহ-অৱস্থানৰ ফলতেই সৃষ্টি হৈছে ৰাভামিজৰ দৰে এক পৃথক নৃগোষ্ঠীয় উপভাষাৰ। এই উপভাষাটোৱে ৰাভা জনগোষ্ঠী আৰু অসমীয়া ভাষীসকলৰ সাতামপুৰুষীয়া সমন্বয়ৰ লগতে অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতিৰ ৰাভাসকলৰ বৰঙণিৰ কথাৰে দাঙি ধৰে।

দৰাচলতে অতি প্ৰাচীন কালৰে পৰা আৰ্য-ভিন্ন মঙ্গোলীয় জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে অসমীয়া ভাষাৰ বিকাশ আৰু সমৃদ্ধিত বিভিন্ন ধৰণে সহায় কৰি আহিছে। ১২২৮ খৃষ্টাব্দত অসমত প্ৰবেশ কৰা আহোমসকলে নিজৰ টাই ভাষা পৰিহাৰ কৰি অসমীয়া ভাষা গ্ৰহণ কৰি ভাষাটোক ৰাজকীয় পৃষ্ঠপোষকতা দি তাৰ সমৃদ্ধিত বিভিন্ন ধৰণে সহায় কৰিছিল। চতুৰ্দশ শতিকাৰ বৰাহী ৰজা মহামাণিক্যই মাধৱ কন্দলীৰ দ্বাৰা অসমীয়া ৰামায়ণ ৰচনা কৰাই অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধিত যথেষ্ট পৰিমাণে সহায় কৰিছিল। পৰৱৰ্তী কালৰ কছাৰী ৰজাসকলেও পৃষ্ঠপোষকতা দি অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ সমৃদ্ধিত সহযোগ কৰিছিল। সেইদৰে আৰ্য-ভিন্ন কোঁচ ৰজা নৰনাৰায়ণ আৰু চিলাৰায়ে অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ যুগান্তকাৰী পুৰুষ শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱক পৃষ্ঠপোষকতা দি অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধিত সহায় কৰিছিল। তেওঁলোকৰ পৰৱৰ্তী কোঁচ ৰজাসকলেও বহুতো কবি-সাহিত্যিকৰ পৃষ্ঠপোষকতা কৰি অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ বিকাশত অৰিহণা যোগাইছিল। এই আৰ্য-ভিন্ন ৰজাসকলৰ উদাৰতাই অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিক নতুন ৰূপত গঢ় দিয়াত বৰঙণি আগবঢ়াইছিল। অকল এই সকল ৰজাইহে যে অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ সমৃদ্ধিত সহায় কৰিছিল; এনে নহয়, সাধাৰণ মঙ্গোলীয় প্ৰজাবোৰেও অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ বিকাশ আৰু সমৃদ্ধিত সহায় কৰিছিল। বহুতো মঙ্গোলীয় ফৈদৰ লোকে নিজৰ ভাষা-

৫. এই গ্ৰন্থৰ অনুচ্ছেদ ৭.৩১

সংস্কৃতি এৰি স্বেচ্ছাই অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতি গ্ৰহণ কৰিছিল। তাৰফলত তেওঁলোকৰ প্ৰাচীন ভাষাৰ কিছু বৈশিষ্ট্য অসমীয়া ভাষাত ক'ব নোৱাৰাকৈয়ে সোমাই পৰিছিল।

অন্যান্য মঙ্গোলীয় ফৈদৰ দৰেই ৰাভাসকলৰো নিজস্ব ভাষা আছে যদিও এই ভাষাটো অকল ৰংদানি, মায়তৰি আৰু কোচা ফৈদৰ মাজতহে প্ৰচলিত আছে। বাকী পাঁচটা ফৈদ, যেনে— পাতি, দাহৰি, বিটলীয়া, টোটলা আৰু হানা ফৈদৰ ৰাভাসকলে নিজস্ব ভাষা পৰিহাৰ কৰি অসমীয়া ভাষা গ্ৰহণ কৰি 'ৰাভামিজ' নামৰ নৃগোষ্ঠীয় উপভাষা এটিৰ সৃষ্টি কৰিছে আৰু সেই উপভাষাতে বিভিন্ন ধৰণৰ লোক-সাহিত্যৰ সৃষ্টি কৰিছে। বহুৰঙী গীত, মাৰেগীত, ভাৰীগানৰ গীত, হনাঘোঁৰা নচুওৱা গীত, পাৰবাহ নচুওৱা গীত, টুকুৰীয়া পূজাৰ গীত, আইথান মেলাৰ গীত, বাহোল পিটা গীত, হৰিণ চিকাৰৰ গীত, ভালুক নচুওৱা গীত, বিভিন্ন ধৰণৰ ফকৰা-যোজনা আৰু সাধুকথাৰে এই সকল আৰ্যীভূত ৰাভাই অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ বিকাশ আৰু সমৃদ্ধিত বৰঙণি আগবঢ়াইছে।^৬ আনহাতে যিকেইটা ফৈদৰ মাজত ৰাভা ভাষাৰ প্ৰচলন আছে, তেওঁলোকেও ৰাভামিজ উপভাষাত কিছু গীত-মাতৰ সৃষ্টি কৰিছে। প্ৰকৃততে ক'বলৈ গ'লে অতি প্ৰাচীন কালৰে পৰা ৰাভা জনগোষ্ঠীৰ লগত আৰ্যসকলৰ সু-সম্পৰ্ক এটা গঢ়ি উঠিছিল। "ৰাভা সাহিত্যৰ পত্তনৰ বা প্ৰাৰম্ভৰ সৈতে আৰ্য সংস্কৃতিৰ অভিন্ন সম্পৰ্ক নিহিত হৈ আছে। শৈৱ-শাক্ত ধ্যান ধাৰণাৰে মহা পৰাক্ৰমী বান ৰজাই বৈষ্ণৱী ধ্যান-ধাৰণাৰ বাহক শ্ৰীকৃষ্ণৰ হাতত পৰাজয় বৰণ কৰাৰ বাবে তেওঁৰ সেনাপতি দদানে নিজ ভগ্নী 'বাৰায়'ৰ লগত সাত গৰাকী ভাগিনীসহ কৌলিক আৰাধ্য দেৱী বায়খোৰ (ভগৱতী আই) মাহাত্ম্য অল্লান কৰি ৰাখিবৰ বাবে প্ৰব্ৰজন কৰি ফুৰোঁতে 'কলতা' (কলিতা) কুলত (আলপাইন আৰ্য, পৰশুৰামৰ অনুগামী ?) জন্ম গ্ৰহণ কৰা সোনাপুৰ নগৰৰ বীৰ মাৰুক্ষেত্ৰীক (মৰুৎ- ক্ষত্ৰিয়) নিজ ভাগিনীয়েকলৈ ঘৰ-জোঁৱাই কৰি আনি সেনাপতিৰ মৰ্যাদা প্ৰদান কৰে। 'হৈমাৰু গীত'ত পোৱা এই আখ্যানটোৱে ৰাভাৰ প্ৰথম জনক দদানৰ দিনতেই যে আৰ্য ভাষা-ভাষীৰ (লেমাতাং) সৈতে বৈৰাহিক সূত্ৰে দুয়োটা সংস্কৃতিৰ বিনিময় হৈছিল, তাৰ ইঙ্গিত বহন কৰে। দদান বৈষ্ণৱ আদৰ্শৰ ঘোৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বী আছিল বাবে ৰাভা সমাজত মহাভাৰতৰ কোনোটো চৰিত্ৰই গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান অধিকাৰ কৰিব নাপালে যদিও ৰামায়ণৰ বহু চৰিত্ৰ (ভাৰীগানৰ মহীৰাষণ বধ আদি উপাখ্যান) আৰু

হিন্দু ধৰ্মৰ অন্যান্য দেৱ-দেৱী-লাঙা (মহাদেৱ), কুব্ৰ (বৰুণ), অগ্নি/আগিৰাইনী/বি'ৰমাৰাইনী (ব্ৰহ্মা), মহামায়া (দুৰ্গা), বিষ্ণুৰম (বিশ্বকৰ্মা), দেৱনাথ/ময়ৰা বায় (কাৰ্তিক), গৰনাথ (গণপতি), খেতৰ আদি পূজিত-পালিত হৈ আহিছে। দদানৰ আমোলত জনপ্ৰিয় হৈ উঠা নায়বংগী-বায়বংগী বায়খো পূজাৰ (য'ত গ্ৰোছি পু'ন অৰ্থাৎ ফুটকা-ফুটকী দেও ছাগলী বলি দিয়া হৈছিল) স্তোত্র গীত বিশুদ্ধ ৰাভা ভাষাত ৰচিত হ'লেও দদানৰ পতনৰ পিছত সাতো গৰাকী ভাগিনীয়েকৰ দ্বাৰা প্ৰৱৰ্তিত (তামায়, দাদুৰি, ছুছাৰী, নাককাটি আদি) দ্বিতীয় স্তবৰ পূজাৰ (তাংগ্ৰা-ছিংগ্ৰা) স্তোত্র-গীতত আৰ্যমূলীয় ভাষাই স্থান অধিকাৰ কৰাৰ লগে লগে আৰ্য (হিন্দু) দেৱ-দেৱীৰো আগমণ ঘটিল। তৃতীয় স্তবৰ বায়খো পূজাত (দেওধনিৰ উপস্থাপন, কিল্লা বিজয় আৰু প্ৰণয়মূলক ছাথাৰ নৃত্য-গীতসহ উদ্‌যাপিত) এই প্ৰভাৱ অধিক বিস্তৃত হ'বলৈ পালে, যিটো পৰম্পৰা এতিয়াও চলি আছে।^৭ এনে প্ৰক্ৰিয়াৰ মাজেদিয়ে পাতি ৰাভাকে ধৰি আৰ্যীভূত ৰাভা ফৈদ কেইটাই ৰাভা ভাষা পৰিহাৰ কৰি অসমীয়া ভাষা গ্ৰহণ কৰি 'ৰাভামিজ' নামৰ নৃগোষ্ঠীয় উপভাষাটোৰ সৃষ্টি কৰি ভাৱৰ আদান-প্ৰদান কৰিবলৈ লৈছে। গতিকে দেখা যায় যে ৰাভামিজ নামৰ নৃগোষ্ঠীয় উপভাষাটোৱে অসমীয়া ভাষীসকলৰ লগত ৰাভা জনগোষ্ঠীৰ সহ-অৱস্থানৰ কথাটো দাঙি ধৰাৰ লগতে অসমীয়া ভাষা-সংস্কৃতিলৈ ৰাভাসকলৰ অৱদানৰ দিশটোও পোহৰাই তুলিছে।

৭. ৰাভা হাকাচাম, উপেন : প্ৰাগুক্ত গ্ৰন্থ, পৃ. ২০০